

ฝึกแปล วีย, อิว

อุปมา-อุปไมย คือ การเปรียบเทียบ

อุปมา คือ สิ่งที่น่ามาเปรียบเทียบ

อุปไมย คือ สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ

อุปมาที่ใช้ วีย, อิว ศัพท์ มี ๔ อย่าง คือ

๑. อุปมาลึงคัตตะ
๒. อุปมาวิเสสณะ
๓. อุปมาวิกติกัตตา
๔. อุปมาวิกติกัมมะ

๑. อุปมาลึงคัตตะ แปลว่า รวากะ อ.

เช่น ฉิททชฎโต อุทกธารา วีย อกุขีหิ ธารา ปคฺฆรฺนฺติ.

อ.สายน้ำ ท. ไหลออกอยู่ จากนัยน์ตา ท. รวากะ อ.สายแห่ง-น้ำ ท. ไหลออกอยู่ จากหม้ออันทะลุ.

กริยาของข้อความเปรียบเทียบ ให้นำกริยาของประโยคหลัก มาประกอบเป็น อนฺต, หรือ มาน ปัจจัย มีลึงค์เหมือนกับบทประธานของข้อความเปรียบเทียบ อุทกธารา เป็นประธานของข้อความที่น่ามาเปรียบเทียบ ฉะนั้น จะต้องนำเอา ชาติ ของกริยาประโยคหลังมาประกอบด้วย อนฺต หรือ มาน ปัจจัย กริยาประโยคหลังในที่นี้ คือ ปคฺฆรฺนฺติ ดังนี้ จึงนำเอา ชาติ คือ ปคฺฆรฺ ประกอบกับ อนฺต ปัจจัย เป็น ปคฺฆรฺนฺต ให้เป็นกริยาของบทว่า อุทกธารา ๆ เป็นอิตถิลิงค์ ดังนี้ ปคฺฆรฺนฺต จึงเป็น ปคฺฆรฺนฺติ

๒. อุปมาวิเสสณะ แปลว่า ผู้รวากะว่า.... อันรวากะว่า.....

เช่น พลวมจฺเจรฺ พนฺธิตฺวา คณฺหนฺตํ วีย สทฺธาจิตฺตํ ปฏฺิพาหติ.

อ.ความตระหนี่อันมีกำลัง ย่อมห้าม ซึ่งจิตดวงประกอบแล้วด้วยศรัทธา อันรวากะว่า ผู้กถือเอาอยู่.

๓. อุปมาวิกติกัตตา แปลว่า เป็นรวากะว่า.....

เช่น เตสฺ ทุริธา ซาตกาเล วณฺ โรทนปฺปตฺตํ วีย ปฺฐวี กมฺปนากการปฺปตฺตา วีย อโหสิ.

ในกาล แห่งชน ท. เหล่านั้น เกิดแล้ว โดยส่วนสอง อ.ป่า เป็นรวากะว่าถึงแล้วซึ่งการร้องไห้ อ. แผ่นดิน เป็นรวากะว่าถึงแล้วซึ่งอาการคืออันหวนไหว ได้เป็นแล้ว.

๔. อุปมาวิภक्तिกัมมะ แปลว่า ให้เป็นราวกะว่า.....

เช่น ปเรสํ กิจฺจํนิ อตุตฺตโน กิจฺจํนิ วิย กตฺวา ทสฺเสนฺเตน .

อันบุคคล ผู้กล้าเพียงตั้งกา แสดงอยู่ ซึ่งกิจ ท. ของชน ท. เหล่าอื่น กระทำ ให้เป็นราวกะว่ากิจของตน.

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงแปลเป็นภาษามคธ

๑. อ.ความดำริ ท. ทั้งปวง จงเต็ม ราวกะ อ.แก้วมณี ชื่อว่า โชติรส ฯ
๒. อ.กุมารแห่งเจ้าศากยะ ท. ทรงละทิ้งแล้ว ซึ่งเครื่องประดับ ท. อันหาค่ามิได้ อันราวกะว่า ก้อนแห่งน้ำลาย จักผนวช.

จงแปลเป็นภาษาไทย

๑. โคฆาตโก โคโณ วิย เคหมชฺเฒ วิรวนฺโต วิจริตฺวา กาลํ กตฺวา อวีจิมฺหิ นิพฺพตฺติ ฯ
๒. อิตฺถีสทฺโท วิย หิ อณฺโณ สทฺโท ปฺริสํณํ สกฺลสรีรํ ผริตฺวา ฐาตุํ สมตฺถํ นาม นตฺถิ ฯ